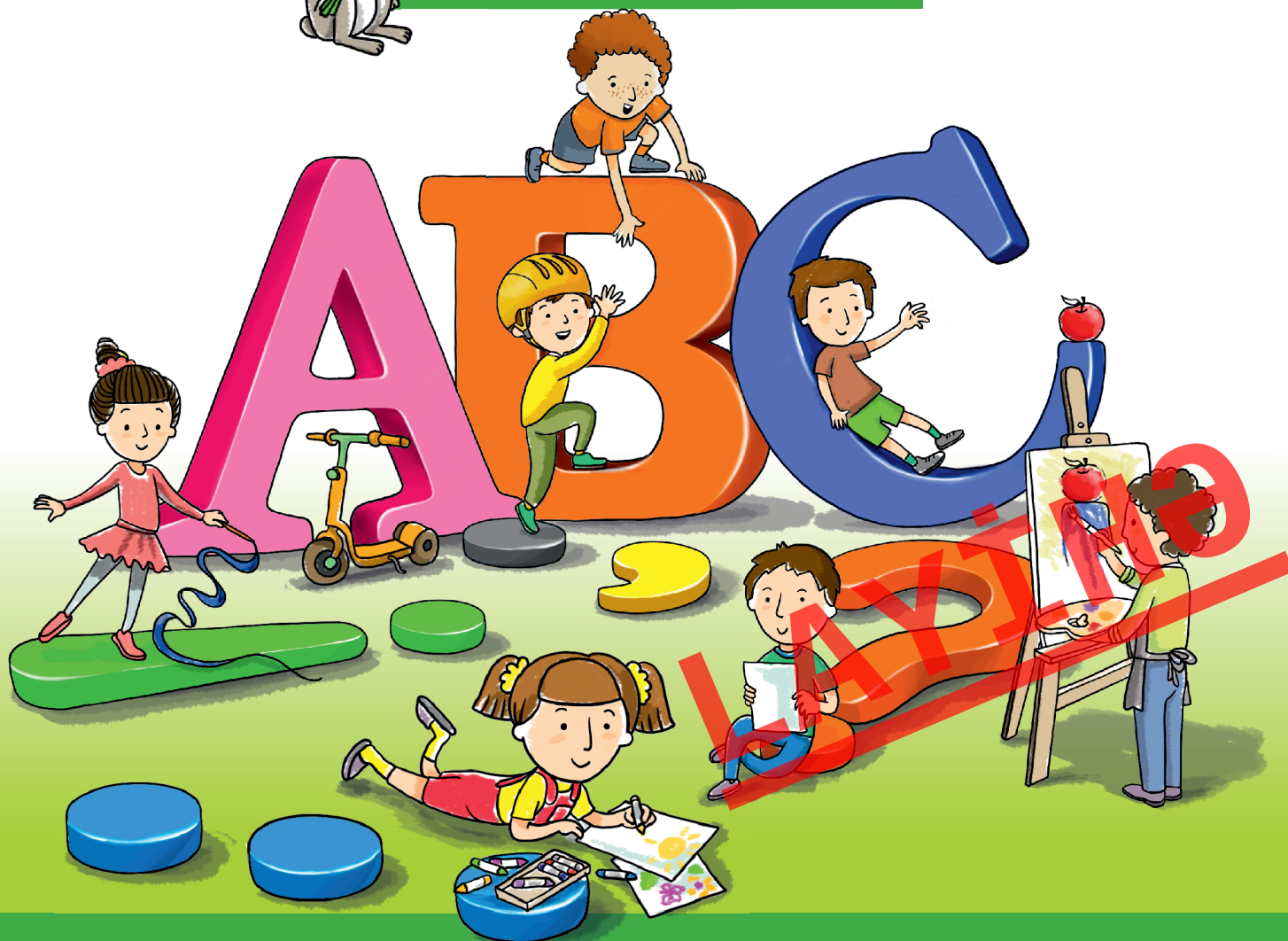

AZƏRBAYCAN DİLİ

1

İŞ DƏFTƏRİ

2-ci hissə

Ülkər Nurullayeva
İradə Bayramova
Şəhla Zahidova
Nuriyə Allahverdiyeva
Aysel Xanaliyeva

AZƏRBAYCAN DİLİ

1

İŞ DƏFTƏRİ

2-ci hissə

Ümumtəhsil məktəblərinin 1-ci sinfi üçün
Azərbaycan dili fənni üzrə
İŞ DƏFTƏRİ

Ad _____

Şoyad _____

LAYİHƏ

**Tədris Resursları
Mərkəzi**

Bakı – 2018

Ümumtəhsil məktəblərinin 1-ci siniflərində
sınaq məqsədilə çap edilmişdir.

NAĞILLAR ALƏMİNDƏ

fəsil

1

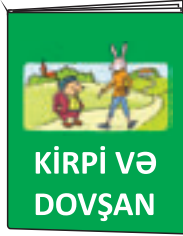
NAĞİLÇILAR

1

A

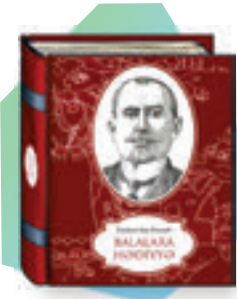
Kitabların adlarını uyğun xanalara yaz.

Nağıllar aləmi	Şeir dünyası	Dünya və mən

B

Şəklə baxaraq suallara cavab yaz.

Kitabın adı nədir? _____

Kitabın müəllifi kimdir? _____

Bu kitabdan nə oxumaq olar? _____

C

Aşağıda hansı sözlərin izahı verilmişdir?

1. Əşyaları düzmək üçün yer. _____

2. Kitabların saxlandığı yer. _____

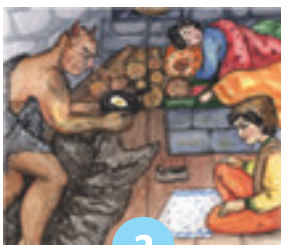
Həmin sözləri cümlədə işlət.

LAYIHƏ

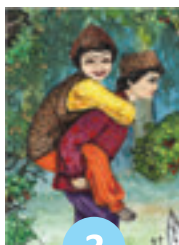
2 A Sual cümlələrini şəkillərin ardıcılığına uyğun nömrələ.

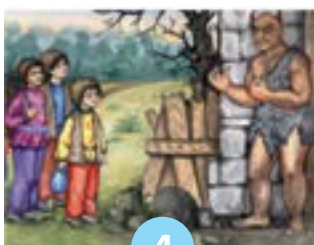
1

2

3

4

- ☐ Div Cırtan üçün nə bişirmişdi?
- ☐ Meşədə nə baş verdi?
- ☐ Nənə uşaqlara yemək üçün nə verdi?
- ☐ Uşaqlar yolu azıb hara gəlmişdilər?

B “Cırtan” nağılının birinci iki cümləsini yaz.

Handwriting practice lines for the first two sentences of the story.

C “Cırtan” nağılının sonuncu iki cümləsini yaz.

Handwriting practice lines for the last two sentences of the story.

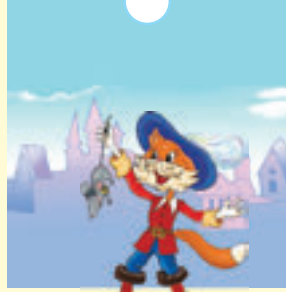
LAYIHƏ

3

A

Qrimm qardaşlarının yazdıqları nağıl adları ilə onlara çəkilmiş şəkilləri uyğunlaşdır.

1. Çəkməli pişik
2. Bremen musiqiçiləri
3. Qırmızıpapaq
4. Canavar və yeddi çəpiş

B

“Ağca və cırtdanlar” sehrli nağıldır fikrini hansı cümlə təsdiq edir?

- ☐ Nağılda Ağca adlı gözəl qız iştirak edir.
- ☐ Kraliça çox qəddardır.
- ☐ Güzgü danışır.

C

Əlamət bildirən sözlərdən uyğun olanını seç. Cümlələri köçür.

1. Ağca *çirkin* / *gözəl* bir qız idi.
2. Ağcanın *zalım* / *qəşəng* ögey anası vardı.
3. Daxmada *böyük* / *balaca* cırtdanlar yaşayırdı.

LAYIHƏ

4

A

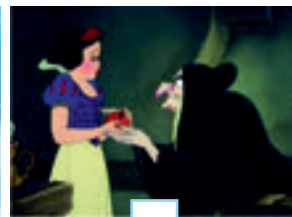
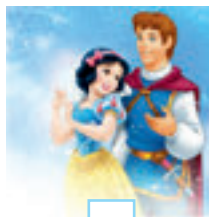
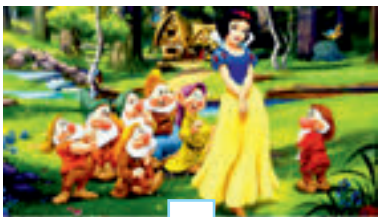
Boşluqlara uyğun sözlər əlavə et.

heyran etdi, keşiyini çəkdilər, gördü, azdırdı

1. Kraliça Ağcanı meşədə _____.
2. Ağca meşədə daxma _____.
3. Cırtanlar Ağcanın _____.
4. Ağcanın gözəlliyi şahzadəni _____.

B

Mətnə əsasən şəkillərin düzgün ardıcılığını müəyyən et.
Hər şəkllə aid bir cümlə yaz.

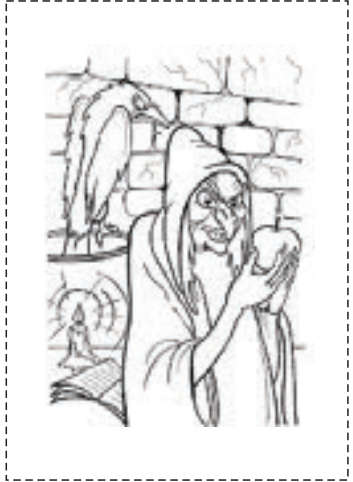

LAYİHƏ

5

A

“Ağca və cırtanlar” nağılının baş qəhrəmanı kimdir?
Onun rəsmini rənglə.

B

Uyğunluğu müəyyən et.

Verilmiş cümlələrin doğru, yoxsa yanlış olduğunu əsaslandır.

Ağca çirkin idi.

Ətrafdakılara həmişə qəzəblənirdi.

Cırtanlar qonaqpərvər idilər.

Ağcanı aldadıb zəhərli alma verdi.

Küpəgirən qarı hiyləgər idi.

Gözəlliyi ilə hamını heyran edirdi.

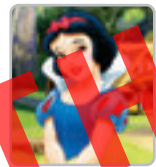
Kraliça mehriban idi.

Ağcanı evlərində qonaq etdilər.

C

Nümunəyə əsasən cədvəli tamamla.

Kiçik hərflə

Böyük hərflə

baba
Ziya

1

A

Doğru, yoxsa yanlış? Düzgün cavabı dairəyə al.

Aylin nağılları sevir.	doğru	yanlış
Nənəsi hər səhər ona nağıl danışır.	doğru	yanlış
Aylin xeyirxah qızıdır.	doğru	yanlış
Aylin sehrli lampa arzulayırdı.	doğru	yanlış

B

Cümlələrdəki şəkilləri sözlərlə əvəz edib dəftərinə köçür.*İstifadə olunacaq sözlər: cin, oğlan, çıraq*

Biri vardı, biri yoxdu. Biri var idi. Onda sehrli vardı.

Çətinə düşən kimi çırağı sürtdi.

Çıraqdan çıxar, onun arzularını yerinə yetirərdi.

LAYIHƏ

2

A

Verilmiş cümlələri uyğun yerlərə yaz.

- Kənddə ac adam qalmadı. • Gül-çiçək canlandı. • Qoyunlar doyunca otladılar.

Toğrul nə etdi?

Nəticədə nə baş verdi?

- *Ot tayası şəkli çəkdi.*

- *Yemək şəkilləri çəkdi.*

- *Bulaq şəkli çəkdi.*

B

Çətinliyə düşmüş obrazlar haqqında cümlələri oxu.

Təsəvvür et ki, sehrli fırçan var. Onlara kömək üçün şəkillər çək. Çəkdiyən şəkillərin adını yaz.

1 Qışdır. Hər tərəf qardır. Balaca Toplan soyuqdan tir-tir əsir.

2 Qoca nənə qəzeti oxuya bilmir. Çünki zəif görür.

3 Siçan gölə düşüb. Az qalır ki, boğulsun.

1

2

3

LAYIHƏ

3

A

Cümlələri nağıldakı
ardıcılığa uyğun
nömrələ.
Düzgün ardıcılıqla yaz.

- ☐ Toğrul fırtına şəkli çəkdi.
- ☐ Toğrul qızıldan dağ çəkdi.
- ☐ Toğrul dağın ətrafında dəniz çəkdi.
- ☐ Tacir fırtınada yoxa çıxdı.
- ☐ Toğrul gəmi şəkli çəkdi.

Handwriting practice lines consisting of multiple sets of horizontal blue lines with dashed pink midlines and diagonal blue lines for slanted writing.

B

Əlamətlərin hansı anlayışa aid olduğunu müəyyənləşdir.

xəsis, acgöz

qoca, yorğun, ac

sehrli, parıltılı

sapsarı, hündür

4

A

Sözləri cədvəlin uyğun hissələrinə yerləşdir.

tacir, az, xəsis, qəzəblənmək, kişi, acgöz,

hazırlamaq, çox, fırtına

kim?	necə?	nə etmək?	nə qədər?

B

Sözlərlə mənalarını uyğunlaşdır.

sözlər	mənalar
tamahkar	boğça
bağlama	yaşamaq
fırtına	hırs slənmək
ömür sürmək	dənizin möhkəm dalğalanması
qəzəblənmək	acgöz

C

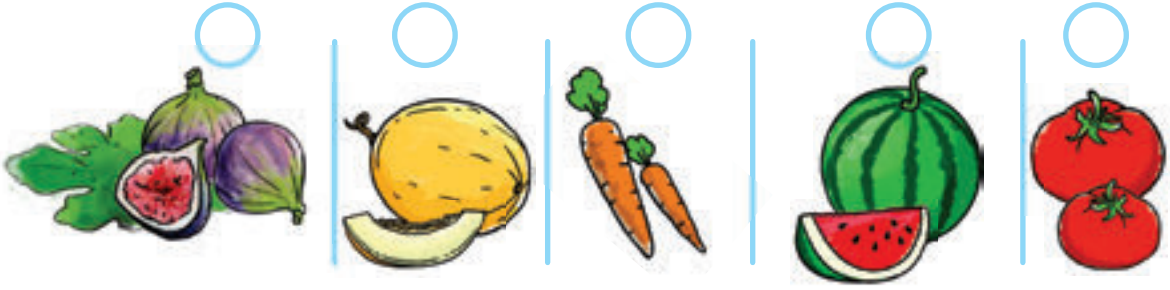
Təsəvvür et ki, sehrli çıraq tapmısan. Ondan nə istəyərdin? Arzularını aşağıdakı sətirlərdə yaz.

Handwriting practice lines with a large red diagonal watermark reading "LAYİHƏ".

1 A Biləndərin xarakterini göstərən sözləri dairəyə al.

güclü, ağıllı, çalışqan, düşüncəli, lovğa

B Biləndər vəzirə yemək üçün nə təklif etdi?

Bunlardan daha hansını vəzirə təklif etmək olar? Adını yaz.

C Nağıldan Biləndərin vəzirə məsləhətini bildirən cümlələri köçür.

LAYİHƏ

2 A Şəkillərin məzmununa uyğun gizlənmiş sözləri tapıb yaz.

hlmkőzpőrndtgzakmaşatqüflıalovləhkömürh

B Tapdığın sözləri cümlələrdəki uyğun boşluqlara yaz.

Nənsə somarara .....saldı.

.....trafı işıqlandırıldı.

.....kimi qaralmısan.

Ana .....ils közü götürdü.

C “Bir parça köz” nağılına əsasən boşluqları doldur.

Baş qəhrəman

_____

Digər obrazlar

_____

Nağılın adı

_____

Biləndərin
xarakteri

_____

Hadisələrin baş
verdiyi yer

_____

LAYIHƏ

3

A

“Daş paltar” nağılına aid suallara qısa cavab yaz.
Hansı suala cavab yoxdur?

Düşmənlər **hara** hücum etmişdilər? _____

Kəndin adamları **harada** toplaşmışdılar? _____

Əsgərlər meydana **nə** gətirdilər? _____

Kəndin adı **nə** idi? _____

B

Cümlələri oxu. Buraxılmış durğu işarələrini qoy.

Düşmənlər kəndə hücum etmişdilər

Bu daşdan paltar tikin

Necə Daşdan da paltar tikmək olar

C

Bu şəkil “Daş paltar” nağılının hansı hissəsinə uyğun gəlir?
Həmin cümlələri köçür.

4

A

Cümlələri uyğun olaraq *əvvəl*, *sonra*, *sonda* sözlərinin qarşısında yaz.

*Düşmənlər qəribə təklif etdilər.
Biləndər hazır cavablığı ilə kəndi xilas etdi.
Düşmənlər kəndə hücum etdilər.*

Əvvəl:

Sonra:

Sonda:

Nağıl haqqında məlumatları uyğun sətirlərdə yaz.

Nağılın adı:

Hadisələrin məkanı:

Obrazlar:

Mətnə aid şəkil çək.

B

“*Daş paltar*” nağılındakı əsas fikri müəyyən et.

- ☐ *Güc birlikdədir.*
- ☐ *Ağıl gücdən üstündür.*
- ☐ *Yalan üz qızardar.*

LAYIHƏ

1

A

Şəkillərə əsasən nağılların adlarını yaz.

Hansı nağıl heyvanlar haqqındadır? Həmin şəkli rənglə.

B

Aşağıdakı cümlələrdə qırmızı rənglə verilmiş sözlərə diqqət et. Onları “**Şir və Dovşan**” nağılının məzmununa uyğun dəyişərək cümlələri köçür.

Biri var idi, biri yox idi. **Mehriban** bir Şir var idi.

Günlərin bir günü növbə **Kirpiyə** çatdı.

Şir özünü **gölə** atdı.

LAYIHƏ

2

A

Verilmiş cümlələri uyğun yerlərə yaz.

1. Onların dostluğu pozuldu.
2. Onlar dost oldular.
3. Leylak dovğanı içə bilmədi.

Nə baş verdi?

Nəticədə nə oldu?

• Tülkü və Leylak
təklidən
darıxırdılar.

• Tülkü dovğanı
dayaz qaba
tökdü.

• Leylak yeməyi
dolçada verdi.

B

Biləndər sənə mesaj göndərib. Hərflərin əlifbadakı sıra nömrələrindən istifadə edərək mesajı oxu.

5 21 25 27

5 21 25 27 1

27 7 20

9 7 24 7 16.

C

Hərflərin əlifbadakı sıra nömrələrindən istifadə etməklə öz adını və soyadını rəqəmlərlə yaz.

3

A

“Göyərçin və Qarışqa” nağılına aid suallara qısa cavab yaz.
Hansı suala cavab yoxdur?

1. Göyərçin su içmək üçün **hara** getmişdi? _____
2. Göyərçin suya **nə** atdı? _____
3. Kolların arxasında **kim** gizlənmişdi? _____
4. Ovçunun adı **nə** idi? _____

B

Bu şəkil “Göyərçin və Qarışqa” nağılının hansı hissəsinə uyğun gəlir? Həmin cümlələri köçür.

C

Nağıl qəhrəmanlarının adlarını əlifba sırasına uyğun yaz.

Ələddin

Ağca

Fatma

Biləndər

Cırtdan

Qırmızıpapaq

Ç

“Ka” hərfinin iştirak etdiyi sözləri dairəyə al.

kələm, kağız, traktor, kanal, keçi, tank, tük, kirpi, kral

LAYIHƏ

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TAPŞIRIQLAR

4

A

Verilmiş açar sözləri uyğun nağıl qəhrəmanlarının adları qarşısında yaz.

yaxşılıq, tamahkarlıq, hazırcavablıq, paxıllıq

Tacir (Sehrli fırça)

Kraliça (Ağca və cırtndanlar)

Göyərçin (Qarışqa və Göyərçin)

Biləndər (Daş paltar)

B

Obrazlarla onların xarakterini uyğunlaşdır.

cırtndanlar

Biləndər

tacir

kraliça

qəddar

tamahkar

ağıllı

qonaqpərvər

C

Şəxs adlarında buraxılmış səhvləri düzəltməklə cümlələri köçür.

Kraliçam, ağca səndən də gözəldir.

Nənəsi aylinə nağıl danışdı.

Vəzir biləndərə baxıb düşündü.

Ç

Əlifba sırasında buraxılmış hərfləri yaz.

A, ..., C, ..., D, ..., Ə, ..., G, ..., H, ..., I, ..., K, Q, ..., N, ..., Ö,
P, ..., S, ..., T, ..., Ü, V, ..., Z

VƏTƏNİM AZƏRBAYCAN

fəsil

1

VƏTƏN NƏDİR?

1

A

“Ən gözəl yer” şeirinə əsasən uyğun sözləri birləşdir.

yarpaq

quzu

insan

ağac

çəmən

budaq

torpaq

vətən

B

Nümunədə verilmiş sözlər arasındakı əlaqəni müəyyən et. Sonra digər sözlərin qarşısında uyğun şəkil adlarını yaz.

Nümunə: toyuq → hin

insan → _____

quş → _____

arı → _____

C

Hansı ad bildirən sözlər yer mənası verir?
Həmin sözləri seç və köçür.

dağ, qar, dəniz, qəfəs, quş, göl, xizək,
balıq, ailə, çəmənlik, şəhər, akvarium

LAYIHƏ

2

A

Suallara cavab verməklə hər bir hadisənin səbəbini yaz.

Şah və onun adamları gəzinti zamanı **niyə** təəccübləndilər?

Şah **niyə** bağbanı saraya gətirməyi əmr etdi?

Bağban **niyə** şahın sarayına getməyə razı deyildi?

B

Cümlədə fərqləndirilmiş sözü hansı sözlər əvəz edə bilər?
Həmin sözləri qeyd et (✓).

– Mən yaşlı adamam. Bu yaşımnda el-obamdan ayrılı bilmərəm.

☐

dünya

☐

vətən

☐

saray

☐

yurd

C

Hadisələrin baş verdiyi yeri təsvir edən cümlələr köçür.

LAYİHƏ

3

A

Mətnə əsasən boşluqları doldur.

Mətnin adı		
Obrazlar	Hadisələrin baş verdiyi yerlər	

B

Mətndəki əsas fikrə uyğun cümləni seç.

- ☐ Çox istəyən azdan da olar.
- ☐ İnsan üçün vətəni hər şeydən əzizdir.
- ☐ Nə əkərsən, onu biçərsən.

C

Verilmiş izaha uygun sözü söz boğçasından tapıp yaz.

Səhvini başa düşüb utanmaq _____

Bağışlanmaq üçün xahiş etmək _____

C

Mətndən hər başlığa uyğun bir cümlə seçib yaz.

1. Şahın gəzintisi
2. Bağbanın şah sarayına aparılması
3. Bağban şah sarayında

LAYING

LAYIHƏ

4

A

Cümlələri hekayənin ardıcılığına uyğun nömrələ.

- ☐ *Bülbül çox qəmgin idi, nəğmə oxumurdu.*
- ☐ *Şah bülbülü qəfəsdən buraxdı.*
- ☐ *Bir şah bülbülü tutub qızıl qəfəsdə saxlayırdı.*
- ☐ *Bülbül kolluğa qonub nəğmə oxumağa başladı.*

B

Sözləri izahları ilə uyğunlaşdır.

Meyvə ağacları əkilmiş sahə

azad etmək

Getməsinə icazə vermək

qərib

Yad yerdə olan, vətənindən uzaqda olan

bağ

Döyüşkən, cəsarətli, güclü, qəhrəman

igid

C

Şeirlərdə mavi rənglə verilmiş sözlərə diqqət et.

Onları uyğun izahların qarşısında yaz.

Dağlara düşübdü **çən**,
Burda yolum oldu **tən**.
Bu dünyada şirin şey
Bir anadır, bir vətən.

Göz üstündə qaş olum,
Ellərə **sirdaş** olum.
Qürbətdə şah olunca
Vətənimdə daş olum.

İzahlar:

- *Yaxın dost*
- *Tutqun hava, duman*
- *Yad ölkə*
- *Yarı, bərabər*

Ç

Əksmənalı sözləri müəyyən et.

qürbət

azad etmək

şən

vətən

tutmaq

şirin

acı

cəsur

qorxaq

qəmgin

LAYİHƏ

1

A

Aşağıda söz boğçasındakı bəzi sözlərin izahı verilmişdir.
Hər bir izahın qarşısında uyğun gələn sözü yaz.

Yay istirahəti üçün əlverişli olan sərin dağ yeri .....

Gediş-gəlişdən əmələ gələn ensiz, dar yol .....

B

Yer adlarını cədvələ uyğun qruplaşdır.

Araz, Göygöl, Gəncə, Kür, Bakı, Şahdağ, Xəzər

dəniz	şəhər	çay	göl	dağ

C

Cümlədə həmişə böyük hərflə yazılan sözləri dairəyə al.
Həmin sözləri aşağıda düzgün yaz.

yurd, qusar, dəniz, xəzər, limon, bulaq, şuşa, yaylaq, göyçay, süfrə

Ç

Sözlərdən cümlələr qur.
Cümlədə yer adlarının ilk hərfini böyük yaz.

qədim gəncə şəhər

bağ alma var quba çoxlu

sahil dəniz baki xəzər

2

A

“Üçrəngli bayrağım” şeirində buraxılmış sözləri yaz.

Üstündəki .....

Ay ..... bənzəyir,

Gəlir mənim xoşuma.

..... onun qaşına.

B

Səhv yazılmış sözləri dairəyə al. Onları düzgün yaz.

mayak, üçrəngli
azadlıq, bayrax

C

Şəkillərdə gördüklərini ardıcıl yaz.

AÇAR SÖZLƏR: şagirdlər, bayraq, ip, dirək, birgə, qaldırmaq

Handwriting practice lines for the words: şagirdlər, bayraq, ip, dirək, birgə, qaldırmaq.

LAYIHƏ

3

A

Hər bir izaha uyğun gələn sözləri müəyyən edib yaz.

1. Yerə bərkidilən dayaq
2. Hər tərəfdən su ilə əhatə olunmuş quru ərazi
3. Dəmirdən daha bərk metal
4. Qeyri-adi, təəccüblü bir şey

a) möcüzə

b) polad

c) dirək

ç) ada

1 – c

2 – ____

3 – ____

4 – ____

B

Oxuduğun və dinlədiyin mətnlərlə bağlı doğru və yanlış fikirləri seç.

Doğru:

Səhv:

1. Neft daşlarına Bakıdan avtomobillə getmək olar. 😊
2. Keçmişdə nefti vedrələrlə yığmışlar. 😊
3. Neft daşları dənizdəki ada üzərində tikilmişdir. 😊
4. Neft daşlarını “mücüzələr adası” adlandırırlar. 😊

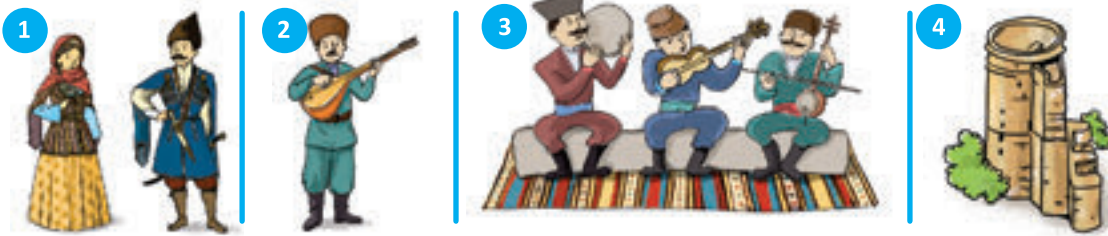
C

Öz yaşadığın yer üçün rəmzi işarə düşün və çək. Seçdiyin rəmzi işarəyə aid bir neçə cümlə yazıb fikrini əsaslandır.

4

A

Hər bir rəsmi izah edən cümləni tap və dairədə həmin rəsmi nömrəsini yaz.

- ☐ *Xalqımızın özünəməxsus milli geyimləri var.*
- ☐ *Qız qalası Azərbaycanın qədim abidəsidir.*
- ☐ *Saz xalqımıza məxsus musiqi alətidir.*
- ☐ *Muğam sənəti vətənimizi dünyaya tanıdır.*

B

Novruz xonçasını təsvir et.

Handwriting practice lines for describing the Novruz xoncha.

C

Ən yaxın dostunu Novruz bayramı münasibətilə təbrik et. Bayram açıqcasını öz istəyinə uyğun bəzə.

Form for writing a congratulatory message to a friend for Novruz Bayramı.

Kimə: _____

Arzularım: _____

_____

_____

Kimdən: _____

LAYİHƏ

1

A

Şəkillər əsasında kiçik hekayə yaz.

AÇAR SÖZLƏR: *plakat, zibil, çirkli ərazi, təmizləmək*

Handwriting practice lines for the story.

B

Şeirdə boşluqlara uyğun sözləri artır.

yurdum, bayrağım, Azərbaycan, ucal

Sənə zirvə yaraşır,
 İgid elimdən güc al!
 ..... bayrağı,
 Başım üstündə .....!

Səni enməyə qoymaz
 Ana ....., dayağım.
 Harda qalib oluruq,
 Sən dalğalan, ...!

Mina Rəşid

2

A

“Zöhrənin qələbəsi” mətninin planını oxu.

Aşağıda planın hər başlığına uyğun iki cümlə verilmişdir.

Cümlələrin qarşısında uyğun başlığın nömrəsini yaz.

MƏTNİN PLANI

1. Zöhrə çıxışa hazırlaşarkən
2. Zöhrənin çıxışları
3. Yarışın sonu

- 2 Zöhrə topla çıxış edərkən ayağı büdrədi.
- ☐ Zöhrə əlində tutduğu üçrəngli bayrağı öpdü.
- ☐ İdman arenasında Azərbaycanın himni səsləndi.
- ☐ Yarışın başlanmasına az qalırdı.
- ☐ O bütün gücünü toplayıb məharətini göstərdi.
- ☐ Zöhrə rəqibləri arasında ən hündür kürsüdə dayandı.

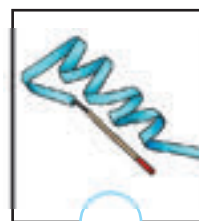
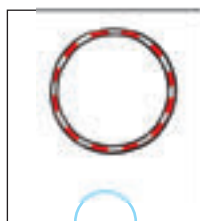
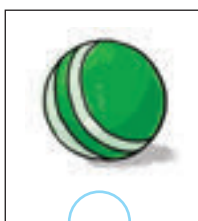
B

Hansı sözlər Zöhrənin xarakterini ifadə edir? Altından xətt çək.
çalışqan, xeyirxah, vətənpərvər, tamahkar, məharətli, iradəli, tənbal

C

Sözə uyğun şəkli tap və altında uyğun rəqəmi yaz.

1 – kürsü, 2 – lent, 3 – top, 4 – halqa, 5 – medal

Ç

Cümlələrdə buraxılmış sözləri əlavə edib köçür.

SÖZLƏR: məharətlə, medal, beynəlxalq, bal, arenasında

1. Zöhrə ..... yarışda iştirak edirdi.
2. Zöhrə ..... çıxış etdi.
3. Zöhrə 10 ..... topladı.
4. Zöhrə qızıl ..... qazandı.
5. İdman ..... Azərbaycan himni səsləndi.

3

A

“Ana dilim” şeirinin birinci misrasındaki
“bal” sözü hansı mənada işlənmişdir?

- ☐ Arıların çiçəklərdən hazırladıqları qatı şirin qida
- ☐ Yarışlarda qazanılan qiymət

B

Sözlərlə izahları uyğunlaşdır.

nağıl

Körpəni yatırmaq üçün söylənən şeir

əlifba

Adətən, sehrli qüvvələrin iştirak etdiyi əsər

layla

Hərflərin sıra ilə düzülüşü

C

Laylada qafiyələnən sözləri köçür.

Laylay dedim, yatasan,
Qızılgülə batasan.
Qızılgülün içində
Şirin yuxu tapasan.

Laylada qafiyələnən sözlər

.....

.....

.....

Qafiyələnən sözlərlə bağlı uyğun cavabı qeyd et (✓).

☐ ad bildirir

☐ hərəkət bildirir

☐ əlamət bildirir

☐ say bildirir

Ç

Şeirdən seçilmiş sözləri əlifba sırası ilə yaz.

yurd, bayraq, ana, himn, dil

D

“Ana dilim” şeirinin son bəndini bir cümlə ilə ifadə et.

Mən yurduyum

LAYIHƏ

4

A

Cümlələri mətndəki ardıcılığa uyğun nömrələ.

- ☐ Çulu sahibindən almaq üçün hiyləyə əl atdı.
- ☐ Bir turist gəzintiyə çıxmışdı.
- ☐ Kəndli uzunqulağı turistə satıb üstündəki çulu götürdü.
- ☐ Bir uzunqulağın üstündə qədimdən qalma bir çul gördü.

B

Oxuduğun mətnlə bağlı suallara cavab yaz.

Sual: Turist gördüyü çulu əldə etmək üçün **nə etdi?**

Cavab: .....

Sual: Kəndli turistə **nəyi** satdı?

Cavab: .....

Sual: Çul **kimdən** yadigar qalmışdı?

Cavab: .....

C

Hadisələrin səbəbini yazaraq cümlələri tamamla.

- *Amerikalı turist köhnə çulu almaq istədi, çünki ...*

.....

.....

.....

- *Kəndli uzunqulağı satsa da, çulu turistə vermədi, çünki ...*

.....

.....

.....

Ç

Söz boğçasındakı hansı sözlərin izahları aşağıda verilmişdir? Həmin sözləri uyğun yerlərdə yaz.

Bəzi
heyvanların
üstünə salınan
qalın örtük

.....

Xatirə
olaraq
saxlanılan
əşya

LAYİHƏ

.....

1 A “Mübariz” sözü ilə yaxınmənalı olan sözlərin altından xətt çək.
qəhrəman, xeyirxah, igid, qayğıkeş, mərd, cəsur, qorxmaz, mehriban, səbirli

B Hərflərin yerini dəyişməklə sözləri düzgün yaz.
 Yazdığın sözlərdən alınan cümləni soldan sağa oxu.

digi	səgər	mökhmə	dyana
↓	↓	↓	↓

C Sözlərdən cümlələr qurub yaz.

uğrunda Mübariz şəhid olmaq vətən

_____

_____

_____

ordu Azərbaycan güclü var

_____

_____

_____

Ç Sözlərdə çatışmayan hərfləri əlavə et.
 İşğal edilmiş rayonlarımızdan birinin adını oxu.

Q	a	r		b	a	ğ
	i	ş		a	l	
i	g	i				
M	ü	b		r	i	z
d	ü	ş		ə	n	

LAYIHƏ

2

A

Mətnlə bağlı məlumatları uyğun sətirlərdə yaz.

Mətnin adı	
Məkan	Zaman
Obrazlar	

B

Dinlədiyin və oxuduğun mətnlərdə hansı fikrə *rast gəlmədin*?

- ☐ Xocalı faciəsi qarlı, şaxtalı qış gecəsində törədilmişdir.
- ☐ Xocalı şəhəri bir neçə ay mühasirədə qalmışdı.
- ☐ Bakıda Xocalı şəhidlərinin xatirəsinə bir abidə ucalır.
- ☐ Sakinlər şəhəri qəhrəmanlıqla qoruyurdular.

C

Oxuduğun və dinlədiyin mətnlər əsasında Xocalını təsvir et.

Xocalı işğaldan əvvəl .....

.....

Xocalı indi .....

.....

Xocalının gələcəyi ilə bağlı arzuların .....

.....

.....

Ç

Cümlələrdə altından xətt çəkilmiş sözləri uyğun sual sözü ilə əvəz edib qarşısında yaz.

Evin eyvanına <u>üç</u> qaranquş qondu.	
<u>Xocalı</u> bizim ata-baba yurdumuzdur.	
Bir vaxtlar burada <u>insanlar</u> yaşayırdılar.	
Biz yenə Xocalıda <u>abad</u> evlər görəcəyik.	

3

A

“Şuşanın yaraşığı” mətninə aid hansı cümlə müəllifin çatdırmaq istədiyi əsas məlumatı bildirir?

- ☐ Bağımıza xarıbülbül gəlib.
- ☐ Güllərin ətri, quşların səsi adamı valeh edirdi.
- ☐ Xarıbülbül yalnız Şuşada, Qarabağda bitir.
- ☐ Nənəm bu bağa “Mənim Şuşam” deyərdi.

B

Şeiri oxu. Göy rənglə verilmiş sözləri yaxınmənalı qarşılığı ilə uyğunlaşdırıb yaz.

Şuşa – yurdumun
Qədim şəhəri.
Hələ öndədir
Nurlu səhəri.

Darıxma, Şuşa,
Hələ biz sağıq.
Mütləq qoynuna
Qayıdacağıq.

Rəfiq Yusifoğlu

Yaxınmənalı sözlər:

dönəcəyik _____

vətənimin _____

ışıqlı _____

qabaqdadır _____

C

“Nənə təəccübləndi” cümləsində hansı suallara cavab var? Həmin sualları dairəyə al.

Niyə? Kim? Harada? Nə etdi?

Ç

Hər bir cümlədə sual sözlərinin aid olduğu sözlərin altından xətt çək.

Nə?

→ Xarıbülbül yalnız Qarabağda bitir.

Harada?

→ Cıdır düzündə at yarışları keçirilirdi.

Necə?

→ İsa bulağının dumduru, soyuq suyu var.

Kim?

→ Xan Şuşinski Şuşada anadan olub.

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TAPŞIRIQLAR

4

A

Azərbaycanla bağlı məlumat vərəqini doldur.

Paytaxtı: _____

Rəmzləri: _____

Dövlət dili: _____

Milli bayramı: _____

Çayları: _____

Gölləri: _____

Dənizi: _____

Qədim abidələri: _____

İşğal olunmuş əraziləri: _____

_____

_____

_____

B

Şagirdlərin yazdıqları sözləri yoxla.
Səhv yazılmış sözlərin altından xətt çək.
Onları cədvəldə düzgün yaz.

Məryəm

nefçi
sərgi
torpax
müzey

Ömər

üçrənkli
qüllə
eksponat
turis

Şagirdlər	Səhv yazılmış sözlər	Düzgün yazılışı
Ömər		
Məryəm		

LAYIHƏ

YAXŞI NƏDİR, PİS NƏDİR

fəsil

1

ANA MƏHƏBBƏTİ

1

A

Dərsliyin 44-cü səhifəsində “Şəngül, Şüngül və Məngül” nağılına çəkilmiş şəkillərə bax. Hər şəkə aid bir cümlə yaz.

Handwriting practice lines for the first task.

B

Verilmiş sözlərin yaxınmənalı qarşılığını seç.

taqət

a. savaşı

b. zəhmət

c. güc

məhəbbət

b. arzu

b. sevgi

c. xəyal

yapışmaq

a. tutmaq

b. istəmək

c. dartmaq

əldən düşmək

a. çalışmaq

b. yorulmaq

c. vuruşmaq

C

Verilmiş sözlərdən mətndəki əsas fikri ifadə edən cümlə qurub yaz.

məhəbbət, ana, hər şey, güclü

2

A

Sıranı söz boğçasından uyğun gələn sözlərlə tamamla.

boran, çovğun, ... _____

barı, hasar, ... _____

qırmaq, qoparmaq, ... _____

çanta, səbat, ... _____

B

Əlavə etdiyin sözlərin işləndiyi misraları şeirdən seçib köçür.

C

Kim? Nə etdi? sual sözlərindən istifadə etməklə şeirə aid sual cümlələri qur.

Ç

“Məstan və balaları” şeirinə çəkilmiş şəkli təsvir edərək yaz.

3

A

Oxuduğun mətndən açar sözlər seçib yaz.

AÇAR SÖZLƏR: _____

B

Şəklə bax. Oxuduğun mətnlə şəkil arasındakı uyğunsuzluğu izah et.

Handwriting practice lines for the text area.

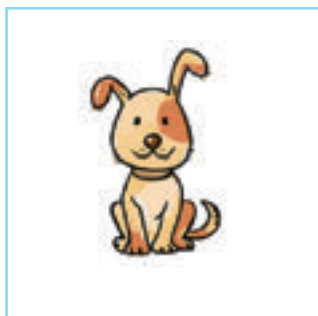
C

Mətnə əsasən boş sətirlərdə ad bildirən sözlər yaz.

_____ *quyuya düşdü.*_____ *kömək istədi.*_____ *deyindi.*

Ç

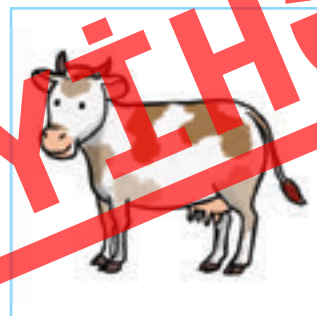
Şəkillərdə gördüyün heyvanlara ad ver.

_____

_____

_____

4

A

Mətnədən obrazlarla bağlı hissələri seçib öz sözlərinlə yaz.

Four sets of handwriting practice lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with a diagonal line for slanting practice.

Four sets of handwriting practice lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with a diagonal line for slanting practice.

Four sets of handwriting practice lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with a diagonal line for slanting practice.

Four sets of handwriting practice lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with a diagonal line for slanting practice.

B

Verilmiş sözləri cədvəlin müvafiq sütunlarında əlifba sırası ilə yaz.

maral, qoyun, tülkü, at, inək, pələng, şir, keçi, camış, kenquru

Ev heyvanları	Vəhşi heyvanlar
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

LAYIHƏ

1

A

Verilən izahların qarşısına söz boğçasından uyğun gələn ifadələri yaz.

Qabın əl tutan yeri _____

Ağac kəsildikdən sonra yerdə qalan hissəsi _____

Su, yağ, bal saxlamaq üçün qab _____

Həyəcanlı hadisə, sərgüzəşt _____

Palıd, şam və s. ağacların meyvəsi _____

Heyvanların qabaq ayaqlarının barmaqları _____

B

Mətndən şəkillərə uyğun gələn hissələri öz sözlərinlə yaz.

Handwriting practice lines (blue and red dashed lines) for writing answers.

C

Mətnə əsasən nöqtələrin yerinə uyğun ad bildirən sözlər yaz.

* ..... ah çəkdi.

* ..... küpü gizlətdi.

* ..... yerə dağıldı.

2

A

“Ayı və balaları” mətninə əsasən məlumatları yaz.

Hadisənin baş verdiyi yer _____

Baş qəhrəman _____

Mətnə iştirak edən obrazlar _____

Mətnə adı çəkilən obraz _____

Ayının balalarının sayı _____

Qaragözün gizləndiyi yer _____

B

Söz boğçasındakı sözlərdən istifadə etməklə cümlələri tamamla.

Aysel həyatdan səslər eşidib pəncərədən _____

Qorxudan canavarın gözləri _____

C

Mətnə obrazlara aid hərəkət bildirən sözlər yaz.

gəlir

baxırdı

Ç

Mətnə Ayının qəzəbini ifadə edən cümlələri köçür.

LAYIHƏ

3

A

“Ana ilə söhbət” mətnində işlənmiş *təngnəfəs, hiçqıra-hiçqıra, mağara, parçalamaq* ifadələrini uyğun nöqtələrin yerinə yaz.

1. Qaragöz ..... halda yuvaya girdi.

2. Qaragöz ..... sirrini anasına söylədi.

3. Ayı tülkünü ..... istəyirdi.

4. .... ayının yuvasıdır.

B

Mətnə Qaragöz anasına ürəyini açır.
Həmin hissəni mətndən köçür.

Handwriting practice lines for copying the text from the previous section.

C

Sözləri uyğun xanalara yazmaqla cədvəli tamamla.

ana, yuva, təhlükə, kədərli, bal, ayı, balaca, qara, qoza, meşə, elə.

SAİTLƏRİN sayı çoxdur	SAMİTLƏRİN sayı çoxdur	SAİT VƏ SAMİTLƏRİN sayı bərabərdir
<i>elə</i>	<i>təhlükə</i>	<i>meşə</i>

4

A

Mətnəndən üç açar söz seç. Həmin sözləri cümlədə işlədib yaz.

1. _____ 2. _____ 3. _____

Handwriting practice lines for the first task.

B

“Qaragözün etirafı” mətnindən sual cümlələrini seçib yaz.

Handwriting practice lines for the second task.

C

“Qaragözün macərası” fəslindəki mətnləri bir daha xatırla. Uyğunluğu şəkillərin aşağısında qeyd et.

1. Ana, mən pis iş görmüşəm.
2. Görəsən, küpün içində nə var?
3. İstəyirsiniz, sizin üçün bal toplayım?
4. Səni parça-parça edəcəyəm.

- a. Qaragözün etirafı
- b. Ayı və balaları
- c. Ana ilə söhbət
- d. Qaragöz yuvanı tərk edir.

2 - d

Empty box for matching.

Empty box for matching.

Empty box for matching.

1 A *Hin, tövlə, yuva* sözlərini uyğun cümlələrdə nöqtələrin yerinə yaz.

1. Qoyunlar ..... mələşirdilər.

2. Qaranquş eyvanda ..... qurdu.

2. Çil toyuq ..... eşələnirdi.

B Heyvanlarla onlara aid hərəkət bildirən sözləri uyğunlaşdır.

1

2

3

4

5

A kişnəyir

B banlayır

C mələyir

Ç nərildəyir

D böyürür

C Hadisələrin nəticələrini müəyyən et.

Hadisə	Nəticədə nə baş verdi?
1. Toplan hinə girdi.	
2. Toplan tövləyə girdi.	

Ç Şəklə baxaraq Toplanın zahiri görünüşünü təsvir et.

LAYIHƏ

2

A

Nöqtələrin yerinə uyğun gələn obrazların adlarını yaz.

1. Qapıya gələn qonaq – .....
2. Qayğı ilə bəslənən – .....
3. Mərhəmətli, qayğıkeş – .....

B

Heyvanlara aid tapmacalar əsasında cədvəli tamamla.

Tapmaca	Tapmacanın cavabı	Uyğun obrazın adı
Ovun alsan, mırıldar. Sığallasan, xoruldar.	_____	_____
Bapbalaca boyu var, Hürə-hürə it olar	_____	_____

C

“Çağırılmamış qonaq” mətni ilə bağlı söz boğçasındakı sözləri aşağıdakı kimi qruplaşdırıb yaz.

Ad bildirən: _____

Hərəkət bildirən: _____

Ç

Verilmiş sözlərə hərəkət bildirən sözlər artırmaqla cümlə qurub yaz.

1. ağac, quş, yuva Quş ağacda yuva qurdu.
2. ev, qapı, oğlan _____
3. Günəş, işıq, ətraf _____
4. İnsanlar, qayğı, heyvan _____

LAYIHƏ

3

A

Başlıqları mətndəki abzasların ardıcılığına uyğun nömrələ.

- ☐ Qaranquş balalarının yuvanı tərk etməsi
- ☐ Xilaskar ev sahibi
- ☐ Qaranquşların insanlara sığınması
- ☐ İlanın balalara hücumu
- ☐ Ağac başında yuva
- ☐ Ananın vəsiyyəti

B

Mətnin birinci abzasını bir daha oxu. Göy rənglə verilmiş sözləri əksmənalı qarşılığı ilə uyğunlaşdırıb yaz.

Bir qaranquş *hündür* bir ağacın başında yuva *qurmuşdu*.
O hər gün *uzaqlara* uçur, balalarına yem *gətirirdi*.

yaxınlar _____

alçaq _____

aparmaq _____

dağıtmaq _____

C

Mətnin üçüncü abzasını bir daha oxu.

Göy rənglə verilmiş sözləri yaxınmənalı qarşılığı ilə uyğunlaşdırıb yaz.

Körpə qaranquşlar havaya *atıldılar*. İlan da onların arxasınca havaya qalxdı. Ana gördü ki, ilan balalara çatacaq. O, var gücü ilə *qışqırdı*: “Yaxınlıqdakı evin qapısı açıqdır, *tez* olun, içəri *girin*!”

çığırmaq _____

daxil olmaq _____

tullanmaq _____

cəld _____

4

A

Nəzakətli sözün altından xətt çək.

Gülçin ona ürəkdən:

“Nəmin, çox sağ ol, – dedi.

– Sən mərhəmətli qızsan,

Gəl dost olaq”, – söylədi.

B

Nəzakətli sözləri mətndəki uyğun boşluqlara yaz.

zəhmət olmasa, təşəkkür edirəm, buyur, çox sağ ol

Rəsm dərsi idi. Nigarın karandaşları evdə qalmışdı. Fidan dedi:

– Nigar, mənim karandaşlarımdan istifadə edə bilərsən.

Nigar dedi: – ..... , Fidan,

....., qırmızı karandaşı ver.

Fidan karandaşı Nigara verib dedi:

– ..... .

Nigar dedi:

– ..... .

C

Cümlələri müəyyənləşdir və qaydalara riayət etməklə köçür.

Gülçin velosiped sürürdü birdən o yıxıldı nəmin gülçinə kömək etdi onun yarasını sarıdı gülçin nəminə təşəkkür etdi.

Ç

C tapşırığını yerinə yetirərkən hansı qaydalardan istifadə etdin? Cümlələri tamamla.

Cümlənin sonunda ..... qoyulur.

Cümlədə ilk söz ..... hərflə başlanır.

Şəxs adlarında ilk ..... həmişə böyük yazılır.

1

A

Başlıqları mətnin ardıcılığına uyğun nömrələ.

- ☐ Əzilmiş çiçəklər
- ☐ Darıxan Timsah
- ☐ Meyvə yeyən Zürafə
- ☐ Dəvəquşunun əsəbiləşməsi

B

Altından xətt çəkilmiş sözləri yaxınmənalı sözlərlə əvəz et.

Timsah bütün çiçəkləri / _____ əzmişdi.Zürafə otluqda istirahət edirdi / _____.Timsah yeni / _____ dost axtarırdı.Kenquru çox əsəbiləşdi / _____.

C

Nöqtələrin yerinə mətndən uyğun gələn obrazların adlarını yazmaqla cümlələri köçür.

1. ... balasını kisəsində gəzdirir.
2. ... suda-quruda yaşayır.
3. ... ən böyük quşdur.
4. ... uzunboyunlu heyvandır.

LAYİHƏ

2

A

“Yöndəmsiz timsah” mətnindəki hadisələrin səbəbini yaz.

Dəvəquşu Timsaha acıqlandı, çünki ...

Handwriting practice lines for the first sentence.

Zürafə çox əsəbiləşdi, çünki ...

Handwriting practice lines for the second sentence.

Kenquru Timsahın üstünə qışqırdı, çünki ...

Handwriting practice lines for the third sentence.

Heyvanlar Timsaha təşəkkür etdilər, çünki ...

Handwriting practice lines for the fourth sentence.

B

Mətndəki obrazların adlarını uyğun xanalara yaz.

Color-coded boxes for writing animal names: green, blue, yellow, and pink.

LAYIHƏ

3

A

Cümlələrdə göy rənglə verilmiş sözləri yaxınmənalı sözlərlə əvəz et. Söz boğçasındakı sözlərdən istifadə et.

1. Uşaqlar Lalənin *harayına yetişdilər*/ .....

2. Susuz qalan torpaq *cadar-cadar*/ ..... olmuşdu.

B

Şeirdən şəklə aid misraları köçür.

C

Göy rənglə verilmiş sözləri boşluqlara düzgün yaz.

Hava çox ..... idi, (soyuğ)

İbiş ..... qaladı. (ocax)

Gur alovun ..... (isdisi)

..... yaradı. (Uşaxlara)

Dayanmaqdan yorulan

Qəzəbli, hirsli ..... (küləy)

Onları evə qovdu

Ocağı söndürərək.

Ç

Nümunəyə əsasən cədvəli tamamla.

Söz	Sualı	Ad	Əlamət	Hərəkət
Ağac	Nə?	✓		
Torpaq				
Gördüm				
Gözəl				
Şirin				

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TAPŞIRIQLAR

4

A

Mətni oxuyun. Əgər mətni dörd abzasla bölsək, abzaslar hansı sözlərlə başlayar? Həmin sözləri yaz.

Hava mülayim idi. Uşaqlar həyatda oynayırdılar. Birdən göy guruldadı. Şimşək çaxdı. Elə yağış yağdı ki, tut ucundan, göyə çıx. Yağış tez kəsdi. Uşaqların evə getməyinə də ehtiyac qalmadı. Mən babamın yağış haqqında dediyi sözü xatırladım: “çobanaldadan”...

1. *Hava...*

2. _____

3. *Yağış...*

4. _____

B

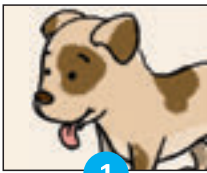
Verilmiş sözləri cədvələ uyğun qruplaşdırıb yaz.

mərhəmətli, nəzakətli, kobud, qayğıkeş, sədaqətli, paxıl, lovğa, dürüst, acgöz, yalançı, qoçaq, qorxaq.

Yaxşı xüsusiyyətlər	Pis xüsusiyyətlər

C

Bu bölmədə tanış olduğun qəhrəmanları mətndəki əsas fikirlərlə uyğunlaşdır.

- ☐ Hər kəs səhvini etiraf etməyi bacarmalıdır.
- ☐ Mehribanlıq dostluğun təməlidir.
- ☐ Ana məhəbbəti müqəddəs duyğudur.
- ☐ Yaxşılıq et ki, yaxşılıq görəsən.
- ☐ Bütün canlılara qayğı lazımdır.

DÜNYANI KƏŞF EDİRƏM

fəsil

1

KEÇMİŞƏ SƏYAHƏT

1

A

Şəkillərin ardıcılığını müəyyən et.
Ardıcılığı gözləməklə hər şəkil haqqında bir cümlə yaz.

B

Göy rənglə verilmiş sözləri uyğun gələn yaxınmənalı sözlərlə əvəz edib köçür.

kiçik

cəld

adamlar

soyuq

Şaxtali bir gün idi. *İnsanlar* yaşamağa yer axtarırdılar.

Balaca Domrul *tez* ata-anasını səslədi.

LAYİHƏ

2

A

Verilmiş sözləri mənalari ilə uyğunlaşdır.

1. dəhşətli	A. qorumaq
2. çör-çöp	B. çubuqlardan hazırlanan kiçik ev
3. alaçıq	C. ağac qırıntıları
4. keşik çəkmək	D. qorxunc, təhlükəli

B

Açar sözlərdən istifadə edərək odun yaranması haqqında mətn qurub yaz.

ildırım alov insan gətirmək çaxmaq yanmaq
meşə mağara budaq qızınmaq

Handwriting practice area with blue horizontal lines and pink dashed midlines.

C

Səhv yazılmış sözləri düzəldərək cümlələrdə nöqtələrin yerinə yaz.

şaxda yarım məsgən budax dəyanə

- Hava çox.....idi.
- Domrul bir ..... görüb qışqırdı.
- İnsanlar həmin mağarada .....saldılar.
- Domrul odun üzərinə quru ..... atdı.
- İnsanların əlində ..... var idi.

3

A

Mətnədən şəklə uyğun hissəni tapıb yaz.

B

Nümunəyə uyğun olaraq ad bildirən sözlərə hərəkət bildirən sözlər artır.

İNSANLAR

qayıq *düzəldilər.*

balıq .....

heyvanları .....

əl-ələ tutub .....

C

Aşağıda verilmiş hansı sözlər həmişə böyük hərflə yazılır? Həmin sözləri seçib düzgün yaz.

dərə, qobustan, xəzər, dəniz, oğlan, domrul, məskən, azıx, saray, şirvanşahlar

Ç

Seçdiyin sözlərdən uyğun gələnləri cümlələrdə nöqtələrin yerinə yaz.

1. Bakı ..... sahilində yerləşir.

2. Ailənin ən kiçik oğlu ..... idi.

3. Azərbaycanda ilk insan məskəni ..... mağarasıdır.

LAYIHƏ

4

A

Aşağıdakı şəkillərdən biri şeirə uyğun deyil.
Həmin şəkli qeyd et.

B

Bu şəkillər “Qobustan” şeirinin hansı misralarına uyğun gəlir.
Həmin misraları köçür.

Handwriting practice lines for copying the text.

C

Aşağıdakı suallara cavab yaz.

1. “Qobustan” hansı sözdən yaranıb?

Handwriting practice lines for the answer to question 1.

2. Qobustan harada yerləşir?

Handwriting practice lines for the answer to question 2.

3. Rəsmlərdə nələr təsvir olunub?

Handwriting practice lines for the answer to question 3.

LAYIHƏ

1 A Un məhsullarının adlarını yaz.

B Mətnə əsasən şəkillərin düzgün ardıcılığını müəyyənləşdir. Hər şəkli bir cümlə ilə ifadə edərək yaz.

C Nöqtələrin yerinə obrazların adlarını yaz. Cümlələrin sonuna uyğun gələn durğu işarələri qoy.

..... – Nə yeyirsən

..... – Çörək

..... – Mənə də bir az ver, dadına baxım

..... – Buyur

..... – Çörək dadlıdır Onu necə tapa bilərəm

..... – Mən sənə bunun yolunu öyrədərəm

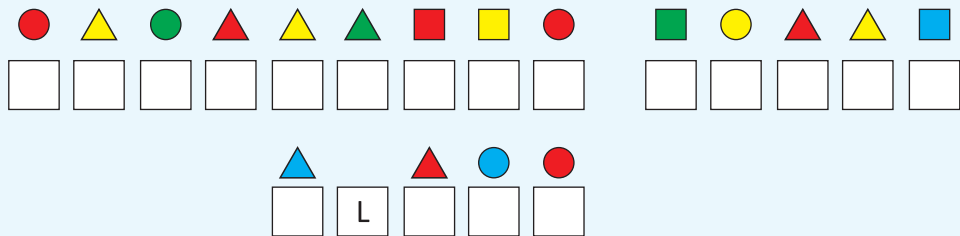
LAYIHƏ

2

A

Bilməcəni həll etsən, mətndəki əsas fikri müəyyənləşdirə bilərsən.

○	Z	E	H	A
△	M	ə	T	O
□	S	i	Y	K

B

Çörəyin ərsəyə gəlməsi ardıcılığını uyğun olaraq *əvvəl, sonra, daha sonra, sonda* sözlərinin qarşısında yaz.

- *undan çörək bişirilir.*
- *toxum səpilir.*
- *buğda üyüdüdür.*
- *taxıl yığılır.*

Just

Sandra

Daha sonra

Sonda

C

Nöqtələrin yerinə uyğun gələn hərfləri yaz.

Kən...li tarlada sü...bül biçirdi.

Canavar çörə...i çox xoşladığını bildirdi.

Çörə... bişirmək üçün oca... qaladılar.

Əkinçi yemə.... yeməyə başladı.

3

A

Şəkillərin adlarını yaz.

B

Nöqtələrin yerinə uyğun gələn sözü artırıb yaz.

kombayn, sünbül, soba, traktor, xəmir, dəyirman

Torpağı ..... şumlayır.

Zəmidə sarı ..... yetişir.

Un ..... üyüdülür.

Tarladan sünbülü ..... biçirlər.

Çörək ..... bişirilir.

Un, su və duzdan ..... yoğrulur.

C

Verilmiş sözləri hecalara ayır. Uyğun sxemlərdə yaz.

kombayn, traktor, sünbül, dəyirman, üyütmək

4

A

Mətn haqqında məlumatları uyğun sətirlərdə yaz.

Mətnin adı

_____

_____

Baş qəhrəman

_____

_____

Obrazlar

_____

_____

Əsas fikir

_____

_____

_____

_____

B

Açar sözlərdən istifadə etməklə çörəyin ərsəyə gəlməsi haqqında mətn qur.

AD BİLDİRƏN SÖZLƏR: buğda, çörək, xəmir, un, taxıl, zəmi, toxum

HƏRƏKƏT BİLDİRƏN SÖZLƏR: yoğurmaq, biçmək, səpmək, üyütmək

LAYİHƏ

1 A Mətnəndən aşağıdakı suallara cavab verən cümlələri yaz.

Necə olur ki, cizgi filminə şəkillər hərəkət edir?

Handwriting practice lines for the first question.

Necə olur ki, cizgi filminə heyvanlar danışır?

Handwriting practice lines for the second question.

B İzahların qarşısında söz boğçasından uyğun sözləri seçib yaz.

Şəkilləri hərəkətə gətirməklə yaradılan film _____

Teatr və filmlərdə rol ifa edən şəxs _____

C Verilmiş sözləri cədvəlin uyğun hissəsinə yazın.

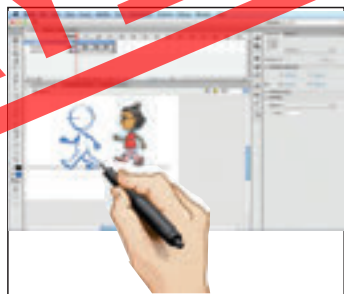
danışır, çətin, çəkir, yazır, rəssam, maraqlı, ağır, aktyor, sakit, oxuyur

Ad bildirən sözlər	Əlamət bildirən sözlər	Hərəkət bildirən sözlər

2

A

“Kunq-fu ustası Panda” cizgi filminin yaradılması ardıcılığını şəkillərə uyğun yaz.

LAYIHƏ

3

A

Mətnə əsasən suallara cavab yaz.

*Volt Disneyin sevimli məşğuliyyəti nə idi?**O nə üçün siçan obrazı yaratmışdır?*

B

Mətndən hər bir sözə aid əlamət bildirən sözləri seç.

_____ oğlan

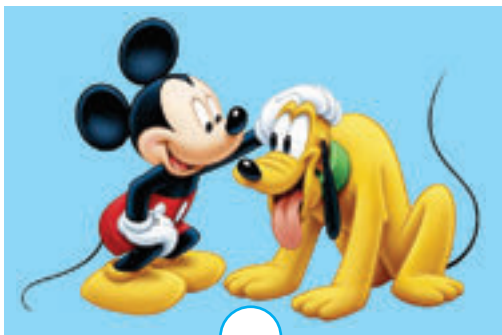
_____ cizgi filmi

_____ film

_____ siçan

C

Mikki Maus haqqında mətni oxu və ona uyğun təsviri seç.

*Suallara cavab ver.**Mikki Mausun ağ, iri əlcəkləri və sarı corabları var. O, adətən, qırmızı şort geyinir. O, dostu Pluto ilə oynamağı çox sevir.**Plutonu təsvir et.*

4

A

Göy rənglə verilmiş sözlərdən uyğun gələnini seç və altından xətt çək.

*Bir dəfə Volt **məktəbdə** / **parkda** gəzirdi. Skamyalardan birində **gənc** / **yaşlı** qadın əyləşmişdi. Yanında balaca bir **oğlan** / **qız** şəkil çəkirdi. Rəsmdə **uşaqlarla** / **şagirdlərlə** dolu əyləncə parkı çəkilmişdi. Parkın adı **hamı** / **uşaqlar** üçün park idi.*

B

Əlamət bildirən sözlər əlavə edərək cümlələri köçür.

Nümunə: Turan **cizgi filminə** baxır.
Turan **maraqlı** **cizgi filminə** baxır.

1. Rəssam **şəkil** çəkir.

2. **Uşaqlar** nağıla qulaq asırlar.

C

Sevdiyin cizgi filmi və onun qəhrəmanı haqqında mətn yaz.

LAYİHƏ

1

A

Aşağıdakı şəkillərin adlarını yaz. Həmin sözləri cümlədə işlət.

B

İzahları oxu. Uyğun gələn şəkilləri çək və altında adlarını yaz.

İstilik və işıq mənbəyidir.

Yerin ətrafında fırlanır.

C

Şeirdə adı çəkilən səma cisimlərinin adlarını əlifba sırası ilə yaz.

LAYİHƏ

2

A

Mətnin məzmunu ilə bağlı üç sual cümləsi yaz.

Handwriting practice lines for section A.

B

Mətnə əsasən cümlələri davam etdir.

İnsanlar “Uçan xalça” nağılını yaratdılar, çünki ...

Handwriting practice lines for section B.

Alimlər teleskopu kəşf etdilər, çünki ...

Handwriting practice lines for section B.

C

Hərəkət bildirən sözlər artırmaqla cümlələri tamamla.

Yer Günəşin ətrafında _____

Ulduzlar gecə _____

Teleskopla səma cisimlərini _____

Kosmonavt raketlə kosmosa _____

LAYİHƏ

3 A Uyğunluğu müəyyən et.

Teleskop

Kosmos uçuşları üçün geyim

Skafandr

Günəşin ətrafında fırlanan səma cismi

Planet

Göy cisimlərini müşahidə etmək üçün cihaz

B Mətnə hansı kosmonavtın adı çəkilmir?

☐

Yuri Qaqarin

☐

Nil Armstrong

☐

Musa Manarov

C Doğru, yoxsa yanlış?

1. İlk kosmonavt Yuri Qaqarindir. ☹️

2. Yuri Qaqarin amerikalıdır. ☹️

3. Ayı ilk fəth edən kosmonavt Nil Armstrong olub. ☹️

4. Yuri Qaqarin iki saata yaxın Yer ətrafında dövr edib. ☹️

Ç Cümlələrdə söz sırasını sualların ardıcılığına uyğun yaz.

geyindi, skafandrı, kosmonavt

kim?

nə?

nə etdi?

isidir, Yeri, Günəş

nə?

haranı?

nə edir?

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TAPŞIRIQLAR

A Bu bölmədəki fəsillərin nədən bəhs etdiyi haqqında qısa məlumat yaz.

Keçmişə səyahət

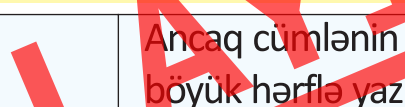
Çörək

Cizgi filmləri

Kosmos

B Aşağıdakı sözləri cədvələ uyğun qruplaşdır.

*Kosmos, Günəş, Azıx, Qobustan, Yer, Lalə, Məstan, Domrul,
Meşə, Çörək, Sünbül, Planet, Xəzər, Əli*

Həmişə böyük hərflə yazılır	Ancaq cümlənin əvvəlində böyük hərflə yazılır

II YARIMİL ÜZRƏ ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TAPŞIRIQLAR

- A** Şeirlərdə ifadə olunan fikirlər dərsliyin hansı bölmələrinə aiddir? Bölmələrin adını uyğun şeirin altında yaz.

Görəsən, dünyamızın
Hələ neçə sirri var?
Kosmosda bizdən başqa
Yaşayırmı uşaqlar?!

Ləman Həsənlı

.....
.....

Bu gözəl torpaq sənın,
Bu bağça, bu bağ sənın.
Torpaq sənə vətən, ev,
Bu torpağı tanı, sev!

Tofiq Mahmud

.....
.....

Bir uşaq lovğalandı,
Kükrədi, dalğalandı,
Qabartdı sinəsini,
Bərk çıxartdı səsinı.

Zahid Xəlil

.....
.....

Xalçada uçmaq olur,
Dənizdə qaçmaq olur.
İnanmırsan, ay Vüqar?
Belə olur nağıllar.

Rüfət Əhmədada

.....
.....

- B** Aşağıdakı adları cədvəlin uyğun xanalarında əlifba sırası ilə yaz.

*Məstan, Cırtan, Aylin, Bakı, Toğrul, Biləndər, Şəngül, Xəzər,
Toplan, Azərbaycan, Şəki, Qarabağ, Qaragöz, Şamaxı,
Qobustan, Bozqulaq, Zöhrə*

İnsan adları	Yer adları	Heyvanlara verilən adlar

LAYİHƏ

Mündəricat

5. NAĞILLAR ALƏMİNDƏ

fəsil 1• NAĞILÇILAR	2
fəsil 2• XƏYAL DÜNYASI	7
fəsil 3• BİLƏNDƏRİN MACƏRASI	11
fəsil 4• HEYVANLAR HAQQINDA NAĞILLAR	15
Ümumiləşdirici tapşırıqlar	18

6. VƏTƏNİM AZƏRBAYCAN

fəsil 1• VƏTƏN NƏDİR?	19
fəsil 2• VƏTƏNİMİZİ TANIYAQ	23
fəsil 3• VƏTƏNİMİZİ SEVƏK	27
fəsil 4• ÇAĞIRIR VƏTƏN!	31
Ümumiləşdirici tapşırıqlar	34

7. YAXŞI NƏDİR, PİS NƏDİR

fəsil 1• ANA MƏHƏBBƏTİ	35
fəsil 2• QARAGÖZÜN MACƏRASI	39
fəsil 3• MƏRHƏMƏT	43
fəsil 4• DOSTLUQ	47
Ümumiləşdirici tapşırıqlar	50

8. DÜNYANI KƏŞF EDİRƏM

fəsil 1• KEÇMİŞƏ SƏYAHƏT	51
fəsil 2• ÇÖRƏK	55
fəsil 3• CİZGİ FİLMLƏRİ	59
fəsil 4• KOSMOS	63
Ümumiləşdirici tapşırıqlar	66
II yarımil üzrə ümumiləşdirici tapşırıqlar	67

LAYİHƏ

BURAXILIŞ MƏLUMATI

Ümumtəhsil məktəblərinin 1-ci sinfi üçün
Azərbaycan dili fənni üzrə
iş dəftəri (2-ci hissə)

Tərtibçi heyət

Müəlliflər
Ülkər Nurullayeva
Nuriyə Allahverdiyeva
İradə Bayramova
Aysel Xanahiyeva

Layihə rəhbəri

Rəfiq İsmayilov

İxtisas redaktoru
Dil redaktoru
Bədii redaktor
Texniki redaktor
Dizayner
Rəssamlar
Korrektor

Şəhla Zahidova
Dilruba Cəfərova
Taleh Məlikov
Zeynal İsayev
Taleh Məlikov
Elmir Məmmədov
Aqşin Məsimov

Ümumtəhsil məktəblərinin 1-ci siniflərində
sınaq məqsədilə çap edilir.

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi – 2018

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun
hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron
informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 7,6. Fiziki çap vərəqi 8,5. Səhifə sayı 68.
Kağız formatı 57 × 82 ¹/₈, Bakı – 2018

T | R | M
“Tədris Resursları Mərkəzi”

LAYİHƏ